

Capitolul 3

Cunoștințe și competențe necesare pentru o carieră antreprenorială de succes în cadrul economiei circulare în România

de Liliana Topliceanu, Alisa Aruș

3.1 Introducere

Comisia Europeană a introdus economia circulară în cadrul politicii sale. Toate țările europene au adoptat această linie și au elaborat strategii și planuri pentru a trece de la economia liniară la cea circulară. Tranziția are nevoie de oameni bine pregătiți, cu competențe transversale, adaptați la un anumit domeniu economic.

Pentru a identifica competențele și abilitățile solicitate de această ramură economică, a fost realizat un sondaj de opinie. Metodologia acestui sondaj a fost prezentată în capitolul anterior. La acest sondaj de opinie au participat 24 de companii și 7 instituții, asociații și autorități publice. Pentru o mai bună înțelegere a scopului sondajului, chestionarul a fost tradus și în limba română.

3.2 Rezultatele sondajului

3.2.1. Date generale

Companii

În sondajul de opinie au fost implicate patru categorii de companii, în funcție de numărul de angajați: micro (1-10 angajați), mici (10-49 angajați) medii (50-249 angajați) mari (peste 250 de angajați)

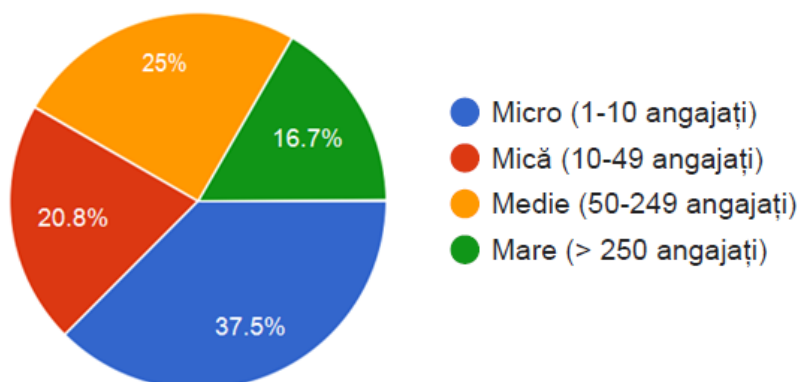

Figura 1 Distribuția societăților în funcție de dimensiune

Distribuția companiilor în funcție de numărul lor de angajați este în concordanță cu realitatea economică, cel mai mare număr de firme sunt micro, în timp ce companiile mari cu peste 250 de angajați sunt într-un număr mai mic.

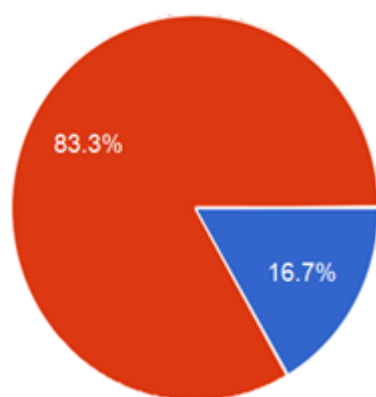
Data înființării societăților comerciale variază între anii 1978 și 2016, astfel încât respondentul chestionarului are o experiență variată în domeniul de activitate.

Principalele activități ale societăților participante la sondaj sunt prezentate în tabelul 1.

Tabelul 1

Principalele activități ale companiilor participante la sondaj	
• agricultură	• fabricarea gemurilor
• comerțul cu cereale	• producția de ambalaje
• plante oleaginoase și leguminoase	• alimentație publică
• creșterea păsărilor de curte, prelucrarea cărnii de pasăre refrigerate/congelate, prelucrarea cărnii și a produselor din carne,	• consultanța în managementul afacerilor și acces la fonduri europene
• brutărie, patiserie-cofetărie	• fabricarea răcitoarelor industriale
• fabricarea produselor lactate și a brânzeturilor	• producția de pelete și brichete de rumeguș
• fabricarea berii	• distribuție și transport

Tranziția către economia circulară (CE) înseamnă deschiderea către noi întreprinderi, pentru a avea activitate de cercetare și interes pentru inovare.

● Da
● Nu

Se constată că, din punctul de vedere al implicării companiilor în proiecte de cercetare în ultimii cinci ani, doar 16,7% au dezvoltat proiecte de cercetare, în general mari companii. 4,3% nu au răspuns la această întrebare, reprezentând, alături de cei cu răspuns negativ, 83,3% din totalul firmelor chestionate.

Figura 2 Activități de cercetare în ultimii cinci ani

Organizații

În ceea ce privește clasificarea organizației abordate în sondajul de opinie, 25% sunt Autoritatea Regională, 12,5% Autoritatea Municipală, 12,5% Camera de Comerț, 12,5% Cluster, 12,5% Comerț sau Asociații Interprofesionale, 25% altele. Ca date de înființare a organizațiilor chestionate, acestea sunt cuprinse între anii 1992 și 2013. În ceea ce privește domeniul principal de interes al acestor organizații, acestea sunt prezentate în tabelul 2.

Tabelul 2

Principalele activități ale organizațiilor participante la sondaj	
• protecția mediului	• servicii publice de interes general
• Evaluarea, implementarea, monitorizarea proiectelor finanțate de PNDR	• Rezolvarea problemelor economice și sociale de interes pentru autoritățile locale
• Promovarea valorilor culturale și dezvoltarea durabilă	• Elaborarea și implementarea planurilor locale de protecție a mediului
• Implementarea politicilor agricole în teritoriu, consultanță	• servicii de stimulare a creșterii economice durabile

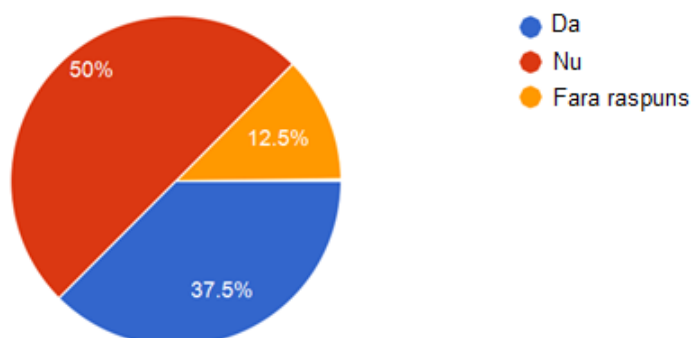

Figura 3 Activitățile organizațiilor legate de economia circulară

Analizând graficul din această figură, se constată că 37,5% dintre organizații au acțiuni legate de CE, 50% nu au avut nicio acțiune, iar 12,5% nu au răspuns la întrebarea actuală. Este o situație pozitivă în comparație cu următoarele răspunsuri ale companiilor.

3.2.2 Cunoașterea punerii în aplicare a economiei circulare în zonele rurale

Primele informații despre economia circulară

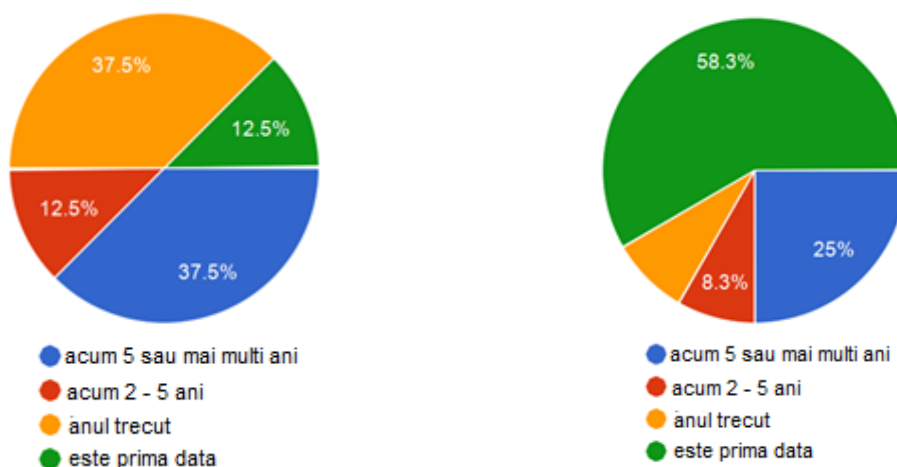

Figura 3 Momentul în care s-a auzit prima dată despre economia circulară

Companiile în stânga; organizațiile în dreapta

Este foarte interesant de știut câte informații în domeniul economiei circulare au companiile și asociațiile, cât de repede sunt transmise deciziile Comisiei Europene în teritoriu și dacă au dezvoltat unele acțiuni în direcția implementării economiei circulare.

Se poate considera că procentul de aproximativ 60 % (58,3 %) de întreprinderi chestionate care au aflat cu ocazia acestui sondaj de opinie despre economia circulară este foarte ridicat și denotă lipsa unei strategii naționale de informare cu privire la conceptul și principiile economiei circulare și a legislației UE referitoare la acestea. Organizațiile (asociații, ONG-uri și autorități) sunt mai conectate cu deciziile politice europene și naționale, dar nu sunt suficiente. Autoritatea regională (Consiliul Județean Bacău, Agenția pentru Dezvoltare Regională Nord-Est) ar trebui să-și îmbunătățească acțiunile astfel încât informația să ajungă cât mai repede la beneficiarul economic, respectiv la companii. Această deficiență, lipsa de informații, poate fi remediată prin acțiunile proiectului Multitraces.

Acțiuni privind economia circulară puse în aplicare în ultimii cinci ani

Având în vedere procentul mic al companiilor care au fost informate cu privire la economia circulară, opțiunea prezentată în cadrul chestionarului le-a ajutat să identifice acțiunile care au fost efectuate în ultimii cinci ani și care pot fi incluse în domeniul CE.

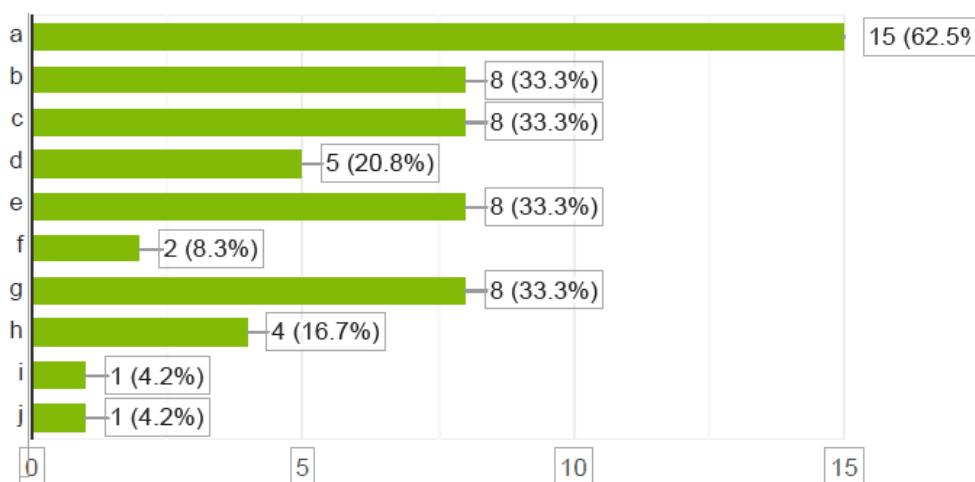

Figura 4 Acțiuni realizate de întreprinderi în ultimii cinci ani

Legendă

a	Minimizarea deșeurilor prin reciclarea sau reutilizarea acestora sau vânzarea către o altă companie	f	Evaluarea ciclului de viață
b	Replanificarea utilizării energiei pentru a reduce consumul	g	Solicitarea și / sau obținerea certificării de mediu
c	Reproiectarea produselor și serviciilor cu scopul de a reduce la minimum consumul de materiale sau pentru a utiliza materiale reciclate	h	Utilizarea energiei regenerabile
d	Replanificarea modului de utilizare a apei pentru a minimiza consumul și a maximiza, pe cât posibil, reutilizarea acesteia	i	Altele _____
e	Analiza fluxurilor de materiale și energie pe care compania le folosește	j	Nu știu

Se poate observa că:

- 15 companii au răspuns "Minimizarea deșeurilor prin reciclarea sau reutilizarea acestora sau vânzarea către o altă companie" a fost implementată în ultimii 5 ani;
- 8 companii au afirmat "Replanificarea utilizării energiei pentru a reduce consumul";
- 8 companii au implementat "Reproiectarea produselor și serviciilor cu scopul de a reduce la minimum consumul de materiale sau pentru a utiliza materiale reciclate" în ultimii 5 ani;
- 5 companii au luat măsuri pentru "Replanificarea modul de utilizare a apei pentru a minimiza consumul și a maximiza, pe cât posibil, reutilizarea acesteia";
- 8 companii au indicat *Analizează fluxurile de materiale și energie pe care le utilizează compania* și *Solicită și/sau obțin certificări de mediu* ;
- Doar 4 companii utilizează surse regenerabile de energie;
- 2 răspunsuri nu au menționat nimic.

Putem concluziona că economia circulară este identificată de multe firme cu gestionarea deșeurilor, deși este mult mai mult decât atât. Cu toate acestea, o parte dintre companii au implementat două sau trei măsuri suplimentare în ceea ce privește reutilizarea apei, economisirea energiei sau reducerea la minimum a consumului de materii prime.

Potrivit chestionarului special pregătit, organizațiile au fost întrebat ce măsuri de economie circulară știu că au fost luate de companii. Aceleași versiuni de răspuns au fost indicate. 6 organizații au indicat "Minimizarea deșeurilor prin reciclarea sau reutilizarea acestora sau vânzarea către o altă companie" ca fiind cele mai răspândite măsuri luate în rândul companiilor. 5 organizații au avut informații despre "Utilizarea energiei regenerabile" ca măsură luată de unele companii iar 3 organizații au răspuns că *Replanifică utilizarea energiei pentru a reduce consumul*. Opțiunile c, e, g au primit 2 voturi iar opțiunile d și f doar un singur vot.

Acțiuni în domeniul economiei circulare care vor fi puse în aplicare în următorii cinci ani

Întrebarea oferă aceleași opțiuni de răspuns posibile ca și cea anterioară. Având în vedere informațiile deja primite de societăți cu privire la CE, se preconizează că o gamă largă de măsuri care urmează să fie puse în aplicare de către întreprinderi:

- 54,2% (13 companii) au decis să utilizeze mai eficient energia (b);
- 45% dintre respondenți (11 întreprinderi) se vor concentra pe reducerea la minimum a deșeurilor (a);
- 50% (12 firme) vor face o analiză a fluxurilor de materiale și energie (e);
- 20,8% dintre companii vor introduce trei tipuri de măsuri: Reproiectarea produselor și serviciilor pentru a minimiza utilizarea materialelor sau utilizarea materialelor reciclate (c), Replanificarea modului în care apa este utilizată pentru a minimiza utilizarea și a maximiza reutilizarea (d) și intenționează să utilizeze energia regenerabilă (h);
- Evaluarea ciclului de viață reprezintă opțiunea unei singure companii.

Beneficiile acțiunilor din domeniul economiei circulare

Rezultatul acestei interogări este prezentat în figura 5.

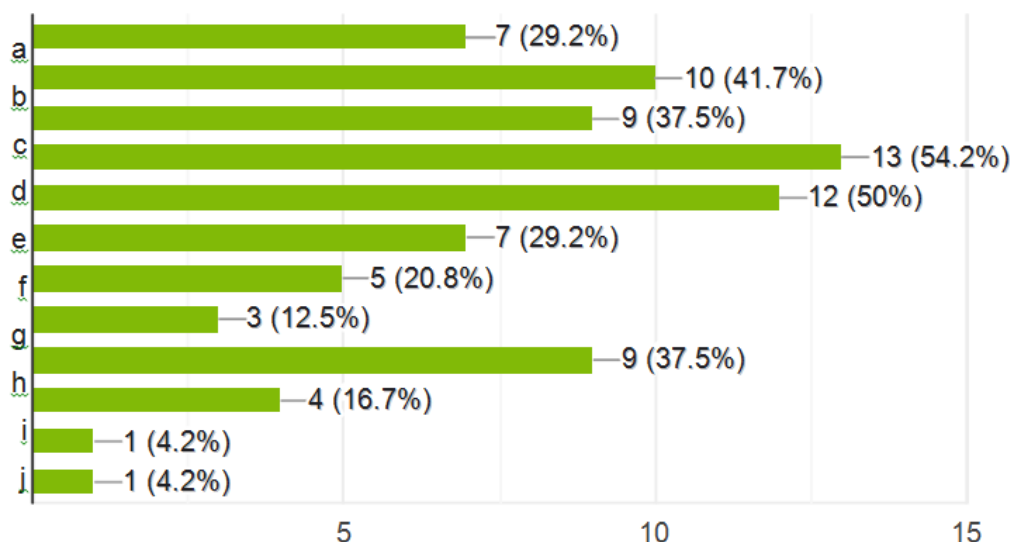

Figura 5. Beneficiile implementării economiei circulare în companie

Legendă

a	Mai puține emisii de gaze cu efect de seră	g	Cererea de servicii noi
b	O mai bună exploatare a surselor regenerabile de energie	h	Creșterea numărului de angajați
c	O mai bună gestionare a resurselor naturale	i	Mai multe resurse economisite
d	Creșterea economică	j	Cunoașterea mai bună a clienților
e	Noi oportunități de profit	k	Altele
f	Siguranță în asigurarea materiilor prime	l	Niciuna

Principalele beneficii identificate de companii sunt "*O mai bună gestionare a resurselor naturale*" cu 13 răspunsuri, "*Creșterea economică*" care a primit 12 răspunsuri și "*O mai bună exploatare a surselor regenerabile de energie*", cu 10 răspunsuri. Cu o poziție egală, cu 7 răspunsuri sunt "*Mai puține emisii de gaze cu efect de seră*" și "*Noi oportunități de profit*". Două firme nu au nicio idee despre beneficiile economiei circulare.

Răspunsurile primite indica interesul conducerii companiilor pentru dezvoltarea business-ului, pentru noi oportunități de profit prin adoptarea măsurilor prezentate anterior și, nu în ultimul rând, preocuparea pentru protecția mediului. Putem spune că companiile participante la sondaj au un management inteligent, ambițios și demonstrează responsabilitate socială. Pe de altă parte, este evident că trebuie să se desfășoare mai multe acțiuni de informare pentru a explica, în special afacerilor mici și mijlocii, avantajul care poate fi obținut prin implementarea CE.

Clasificarea regiunilor pe care se bazează companiile în ceea ce privește implementarea acțiunilor de economie circulară în zonele rurale

După cum s-a subliniat în capitolul 2, este foarte important ca la nivelul întregii regiuni să existe o emulație în ceea ce privește economia circulară. Atunci când se creează un curent de opinie, companiile sunt stimulate și se află în concurență pentru introducerea de noi măsuri.

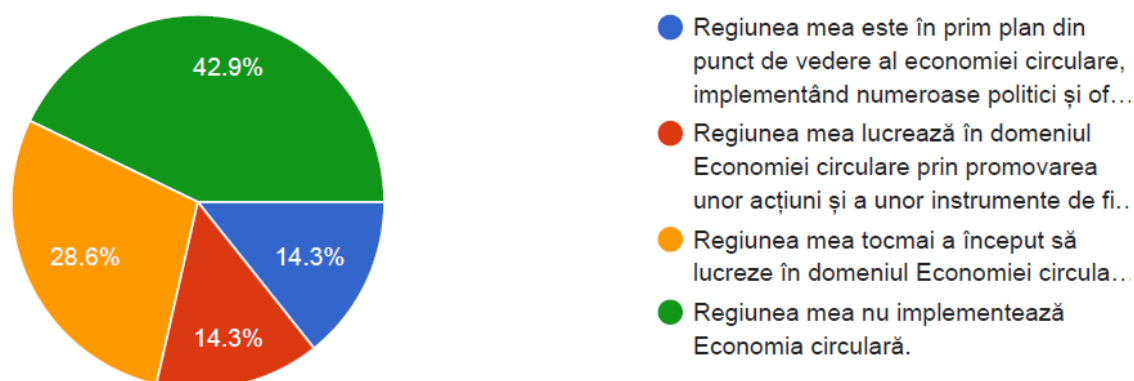

Figura 6 Implementarea răspunsurilor privind economia circulară în cadrul întreprinderilor din regiune

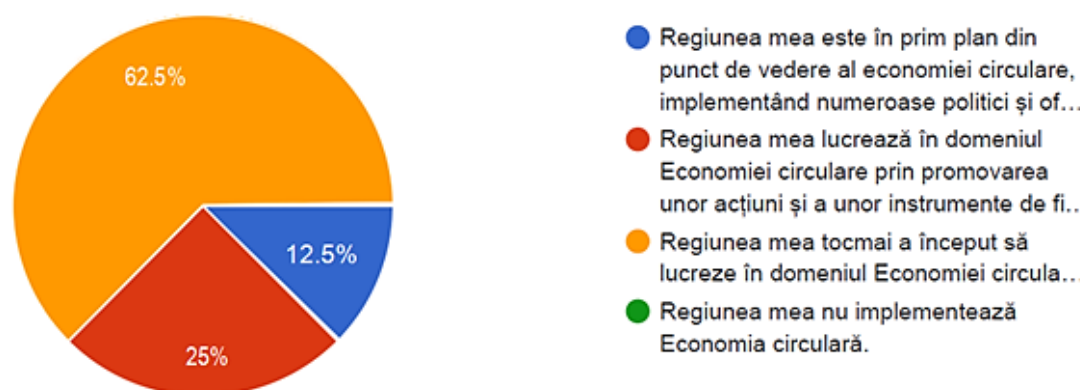

Figura 7 Implementarea răspunsurilor privind economia circulară în cadrul organizațiilor din regiune

Organizațiile, unele dintre ele cu competențe regionale (Consiliul Județean Bacău, Agenția pentru Dezvoltare Regională Nord-Est) sunt mult mai bine informate cu privire la economia circulară. De fapt, o parte din acțiuni este generată de acestea, făcând parte din obligațiile lor. Din acest motiv, este această discrepanță între cele două grafice din figurile 6 și 7. Firmele mici și mijlocii au mai puține posibilități de a primi informații despre schimbările din zonă dacă aceste informații nu provin de la autoritățile regionale sau județene.

Competențe în ceea ce privește noii angajați/colaboratori, adăugate în ultimii 5 ani

Modernizarea ramurii economice agroalimentare, tranziția acesteia către economia circulară necesită competențe specifice. Întrebarea este legată de importanța pe care întreprinderile o acordă formării unui personal pregătit pentru adoptarea măsurilor privind economia circulară. Figura 8 prezintă răspunsurile acestui punct al sondajului de opinie.

Se observă că:

- 11 companii au bifat opțiunea "Vânzări/ marketing", reprezentând 48,5% din răspunsuri;
- 10 companii au bifat opțiunea "Economie/finanțe" reprezentând 41,7% din răspunsuri;
- 6 companii au bifat opțiunea "Ingineria producției" și "Comunicare";
- 5 companii au adăugat noi competențe în domeniul "Managementului energiei" și "Design de produs";
- "TIC/informatică" și "Competențe de drept" au fost bifate de 4 companii.

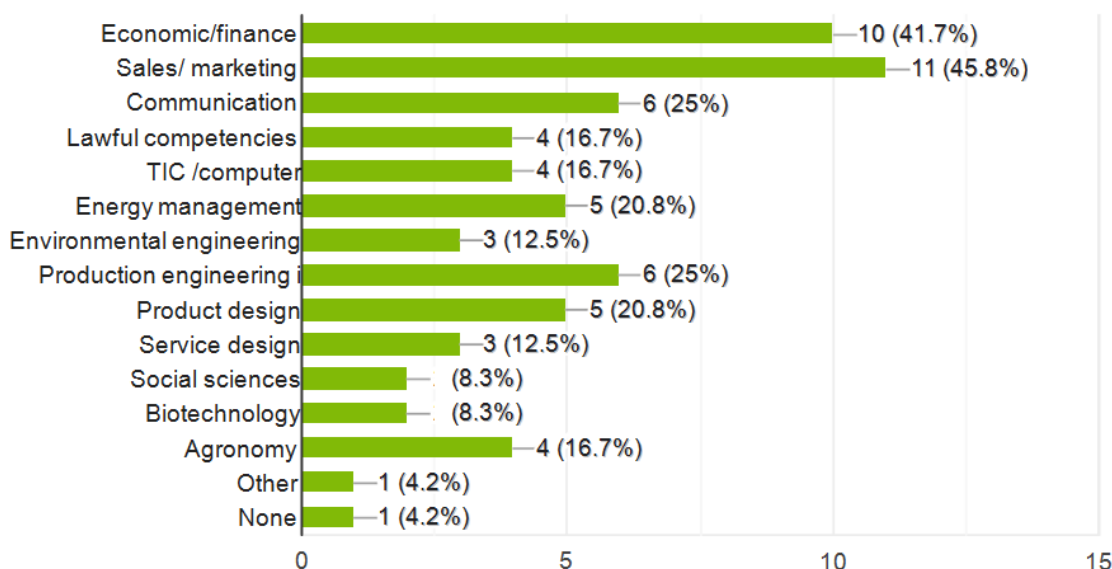

Figura 8 Competențele noilor angajați/colaboratori adăugate în ultimii 5 ani

Compania are nevoie de profesioniști/ experți specializați pentru a sprijini implementarea modelelor de economie circulară

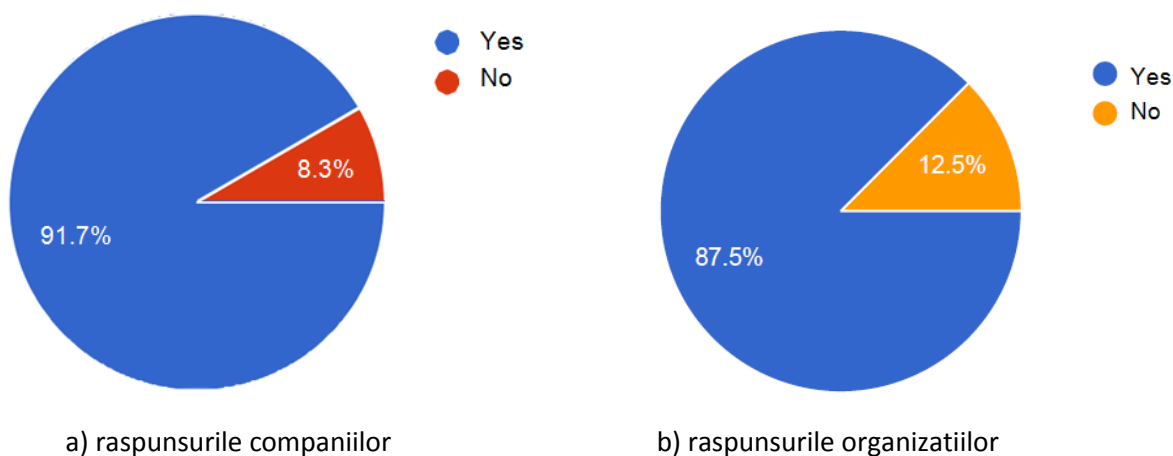

Figura 9 Nevoile companiei pentru profesioniști specializați / experți în CE

Diferența dintre răspunsurile companiilor și cele ale organizațiilor este interesantă. Se pare că întreprinderile analizează mai bine limitele competențelor lor și necesitatea de a avea angajați pregătiți pentru tranziția către economia circulară. Răspunsul este corect având în vedere puținele informații pe care marea majoritate a companiilor le au în domeniul economiei circulare, așa cum a fost evidențiat în primele răspunsuri din chestionar.

Competențele necesare pentru a fi adăugate companiilor

Dacă companiile au identificat nevoia de personal specializat, este interesant de văzut unde este nevoie de acest nou personal, în ce departamente este necesar să se adauge noi competențe sau să se consolideze cele existente.

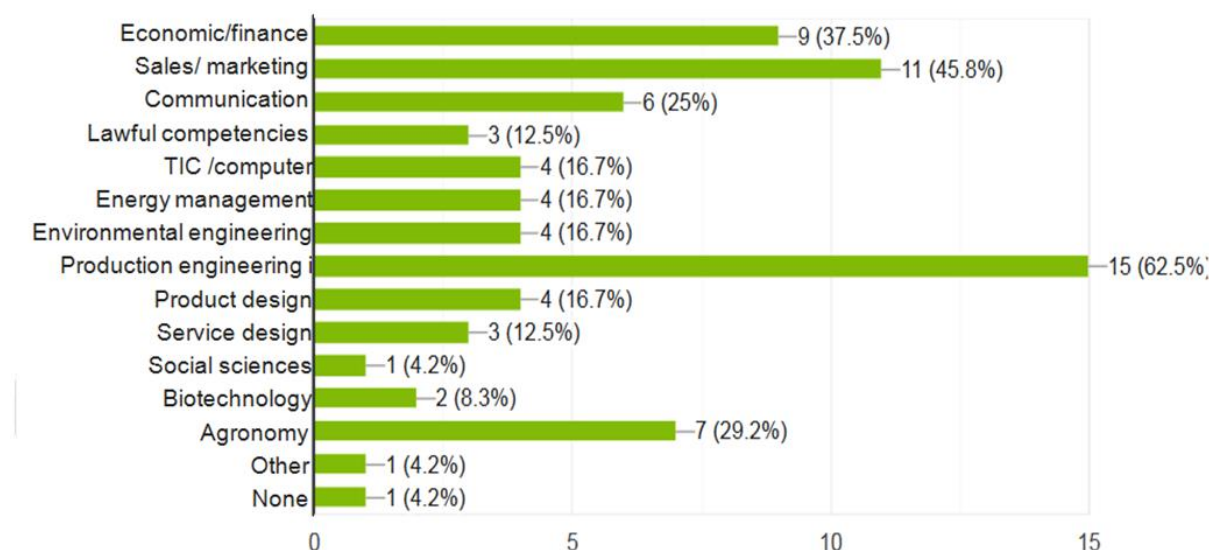

Figura 10. Competențe necesare companiilor pentru punerea în aplicare a CE

Este un semn foarte bun că pe prima poziție în opțiunile companiilor se află "*Ingineria producției*", ceea ce înseamnă că companiile intenționează să regândească și să reorganizeze liniile de fabricație pentru a reduce consumul de materii prime și capitalizarea deșeurilor. A doua opțiune este "*Vanzari/marketing*", una dintre probleme, în cazul pieței agroalimentare fiind vânzarea producției și aprovizionarea cu materialele necesare. Competențele în agronomie sunt, de asemenea, necesare având în vedere ramura economică a respondenților. Pe poziții similare, cu 16,7% din opțiuni sunt: "*Design de produs*", "*Ingineria mediului*", "*Managementul energiei*" și "*TIC / Informatică*". Atenția acordată de unele companii digitalizării este, de asemenea, un lucru îmbucurător.

Răspunsurile organizațiilor la această întrebare sunt puțin diferite de cele date de companii. Pe prima poziție în opțiunile organizațiilor sunt două competențe: "*Managementul energiei*" și "*Biotehnologie*". Este evident că organizațiile înțeleg importanța valorificării produselor secundare și a deșeurilor. Minimizarea energiei consumate este considerată a avea aceeași importanță, luând în considerare posibilitatea de a utiliza surse regenerabile de energie, pentru a reduce impactul asupra mediului și, de asemenea, factura. "*TIC / informatică*" și "*proiectarea produselor*" se află pe poziția următoare, urmată de "*Comunicare*", "*Ingineria*"

mediului, Inginerie de producție și Proiectare servicii. Restul competențelor propuse prin chestionar au primit puține voturi.

3.2.3 Cunoștințe necesare pe piața forței de muncă pentru o carieră antreprenorială în economia circulară în zonele rurale

În paragrafele următoare vor fi prezentate cele mai importante competențe profesionale din punctul de vedere al angajatorilor.

Domeniul economiei circulare

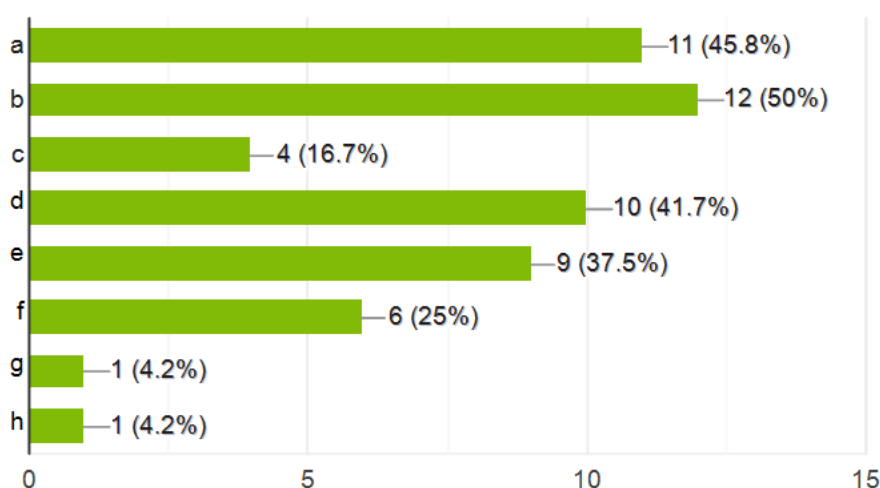

Figura 11 Cunoștințe în domeniul economiei circulare, opțiunile întreprinderilor

Legendă

a lanțurile regionale de aprovizionare ale economiei rurale locale	e soluțiile IT pentru economia circulară lanțuri de valorificare, cartografierea resurselor etc.)
b metodologii pentru creșterea dezvoltării durabile a teritoriilor rurale prin orientarea spre o economie circulară	f impactul deciziei economice asupra sustenabilității sociale/stabilității sociale
c cartografierea actorilor potențiali locali și a părților interesate pentru crearea de noi colaborări (de exemplu, bazate pe managementul subproduselor).	g Altele
d tehnicile de comunicare pentru a facilita diseminarea proiectelor și înțelegerea complexității sistemului economiei circulare	h nici un răspuns

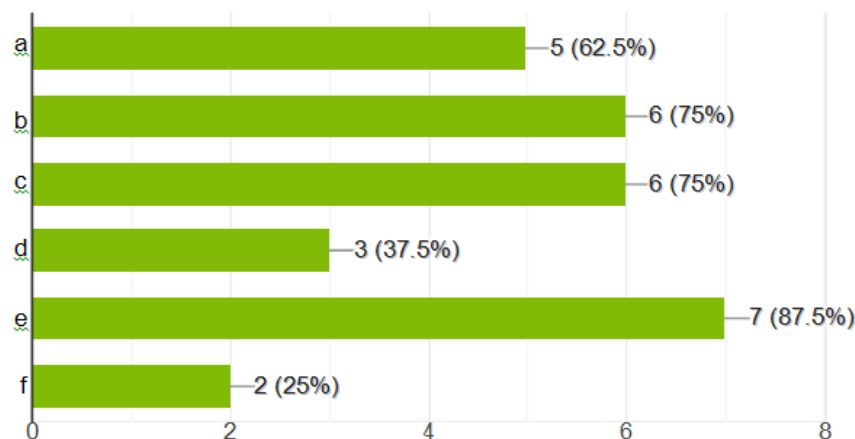

Figura 12 Cunoștințe în domeniul economiei circulare, opțiunile organizațiilor

Legendă: similară cu cea de mai sus

Companiile au nevoie de personal cu competențe în dezvoltarea durabilă a zonei rurale, în timp ce prima opțiune pentru organizații sunt soluțiile IT pentru economia circulară (lanțurile de valorificare, cartografierea resurselor etc.).

Domeniul proceselor industriale

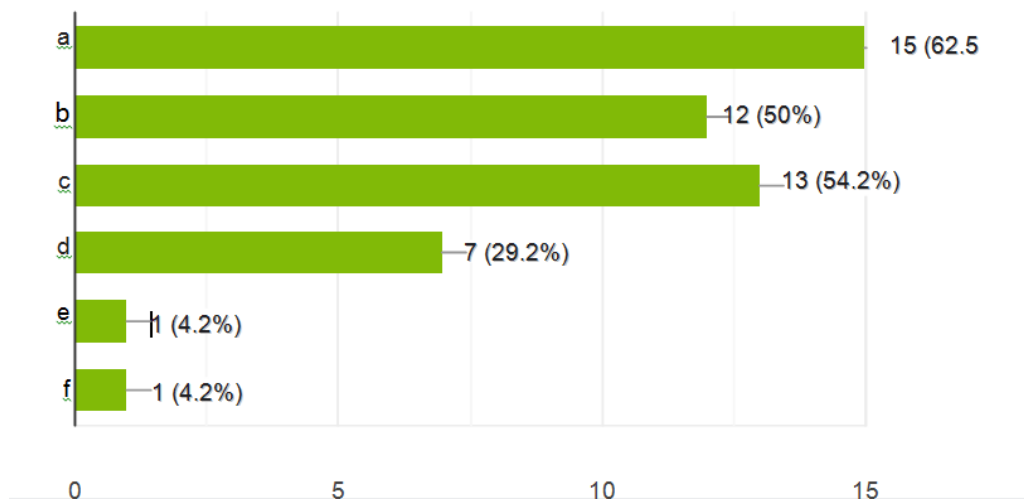

Figura 13 Cunoștințe în domeniul proceselor industriale – Companii

Legendă

a procedeele de valorificare superioară a subproduselor rezultate din procesele de prelucrare primară	d inovarea tehnologică în economia circulară
b gestionarea deșeurilor în context local	e altele
c măsurarea impactului proceselor industriale asupra mediului	f nici un răspuns

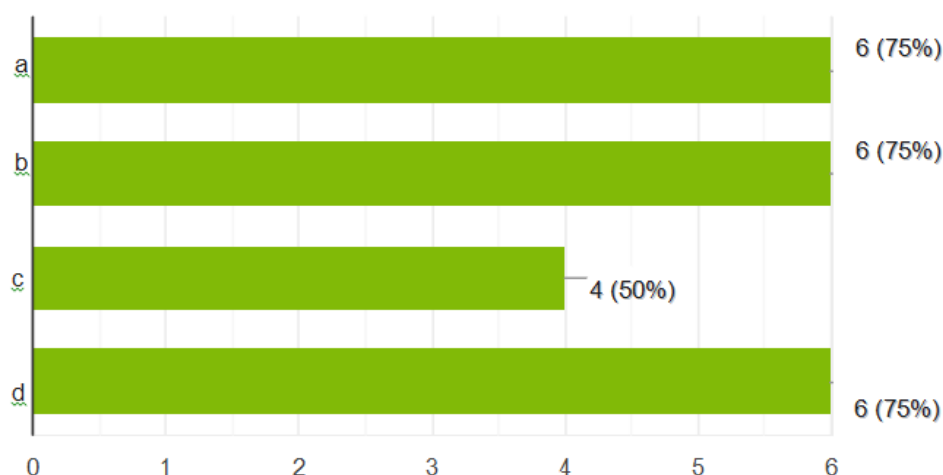

Figura 14 Cunoștințe în domeniul proceselor industriale – Organizații

Legendă: similară cu cea de mai sus

Companiile au ca primă opțiune valorificarea subproduselor, urmată de măsurarea impactului proceselor industriale asupra mediului, în timp ce organizațiile acordă aceeași importanță opțiunilor a, b și d.

Domeniul Managementului resurselor

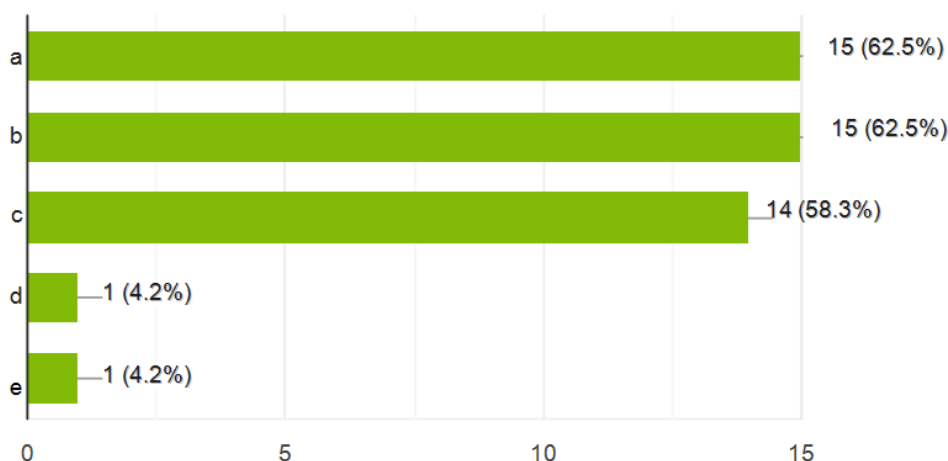

Figura 15. Principalele cunostinte in domeniul resurselor Management- Companii

Legendă

a evaluarea potențialului resurselor naturale ale teritoriului: terenuri agricole, păduri, apă (râuri, ape subterane etc.)	c tehnologiile de exploatare durabilă a materiilor prime locale (din culturi, reproducție)
b tehnologiile de exploatare durabilă a surselor regenerabile de energie (soare, vânt, biomasă, hidro și geotermală)	d altele
	e Nici un răspuns

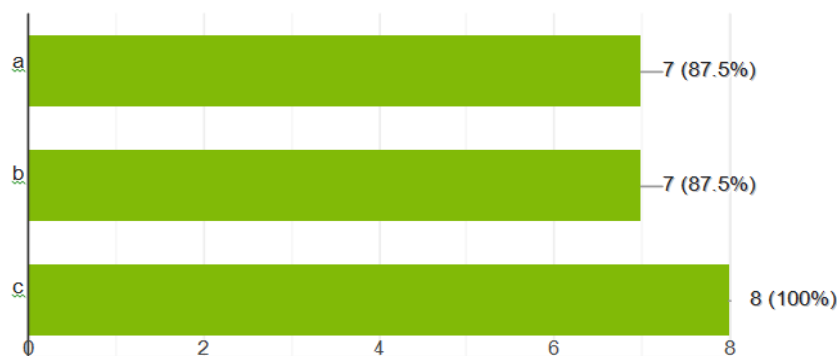

Figura 16. Principalele cunoștințe în domeniul managementului resurselor – Organizații

Legendă: la fel ca mai sus

Toate cunoștințele propuse sunt considerate foarte importante de către companii și, de asemenea, de către organizații. Diferența apare în opțiunea c "*Tehnologii de exploatare durabilă a materiilor prime locale*". Aceste competențe sunt cele mai importante pentru organizații și mai puțin importante pentru companii. Companiile găsesc mai pragmatic, primele opțiuni fiind legate de succesul afacerii.

Zona de afaceri

Opțiunile întreprinderilor și ale organizației cu privire la cele mai bune cunoștințe pentru o afacere de succes sunt prezentate în figurile 17 și 18.

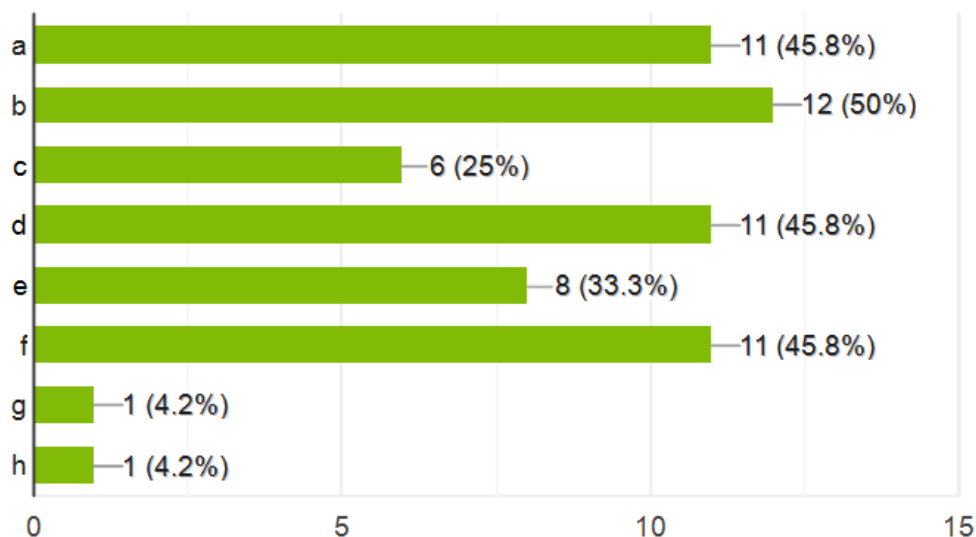

Figura 17. Principalele cunoștințe din domeniul business- Companii

Legendă

a caracteristicile managementului afacerilor în zonele rurale	e realizarea planului de marketing
b Managementul afacerilor în cadrul economiei circulare	f oportunitățile investițiilor în EC în zonele rurale
c noile modele de afaceri circulare în zonele rurale	g altele
d elaborarea planului de afaceri	h nici un răspuns

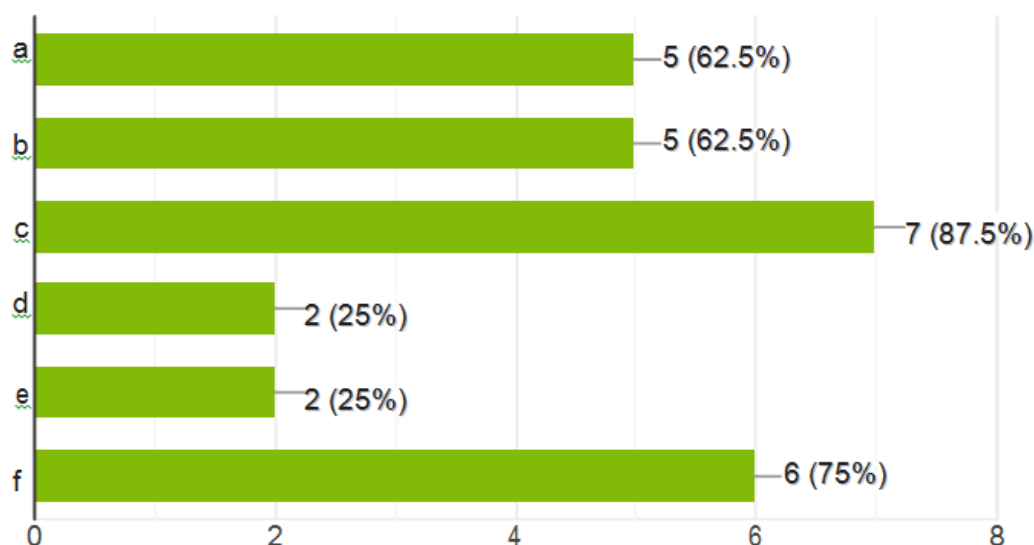

Figura 17. Principalele cunoștințe din domeniul business - Organizații

Legendă: la fel ca mai sus

În ceea ce privește nevoile de cunoștințe din domeniul business, companiile au nevoie de cunoștințe privind managementul activităților care pot fi dezvoltate în cadrul economiei circulare, oportunitățile de investiții și privind planul de marketing. De fapt, companiile au nevoie de oameni cu cunoștințe complexe și complete privind desfășurarea afacerilor pe principiile economiei circulare. Două companii nu și-au exprimat opinia, informațiile lor despre economia circulară fiind încă sărace.

Organizațiile consultate în cadrul sondajului de opinie consideră foarte importante cunoștințele privind planul de afaceri în conformitate cu principiile CE și cele privind oportunitățile de investiții pentru dezvoltarea de noi modele de afaceri în mediul rural.

Domeniul legislației

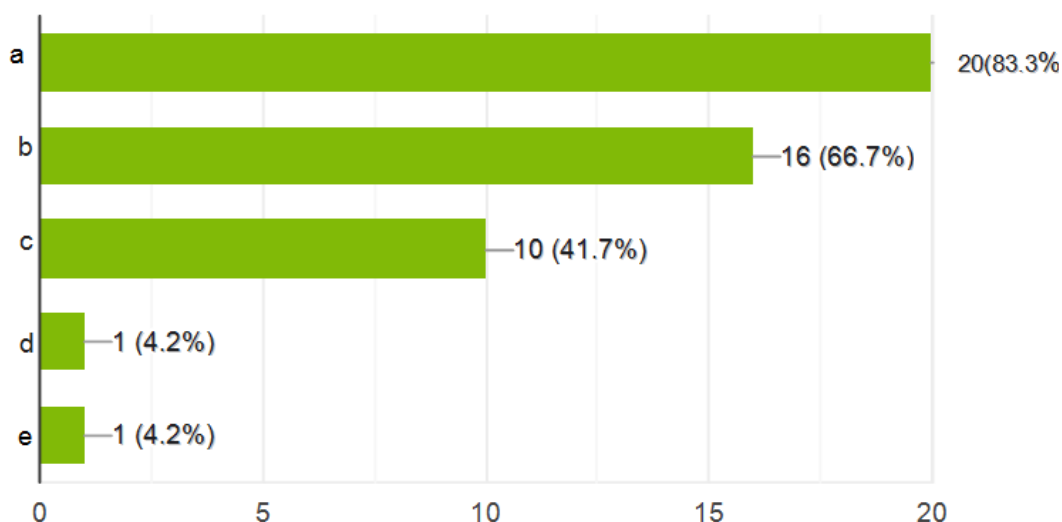

Figura 18. Principalele cunostinte din domeniul Legislatiei- Companii

Legendă:

a	norme și legislație pentru protecția mediului	c	costul respectării standardelor sau reglementărilor
b	norme și legislație pentru gestionarea deșeurilor	d	alte
e	nici un răspuns		

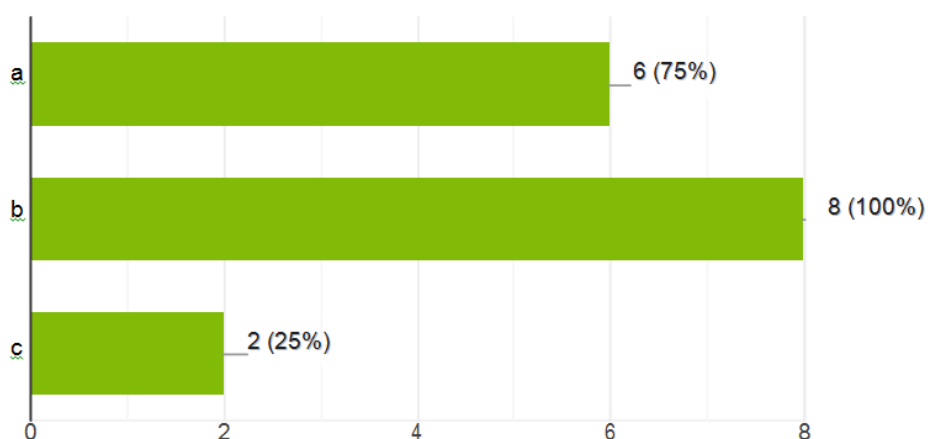

Figura 19. Principalele cunoștințe în domeniul legislației - organizații

Legendă: la fel ca mai sus

Răspunsurile companiilor cu privire la legislație subliniază necesitatea cunoștințelor privind legislația în domeniul protecției mediului (83,3%), managementul deșeurilor (66,7%), urmate de cunoștințe despre costuri privind respectarea acestor norme legislative.

Organizațiile oferă o mai mare importanță gestionării deșeurilor, normelor și legislației în domeniu, celelalte răspunsuri fiind aceleași ca în cazul răspunsurilor companiilor.

3.2.4 Competențele personale necesare pentru implementarea cu succes a economiei circulare în zonele rurale

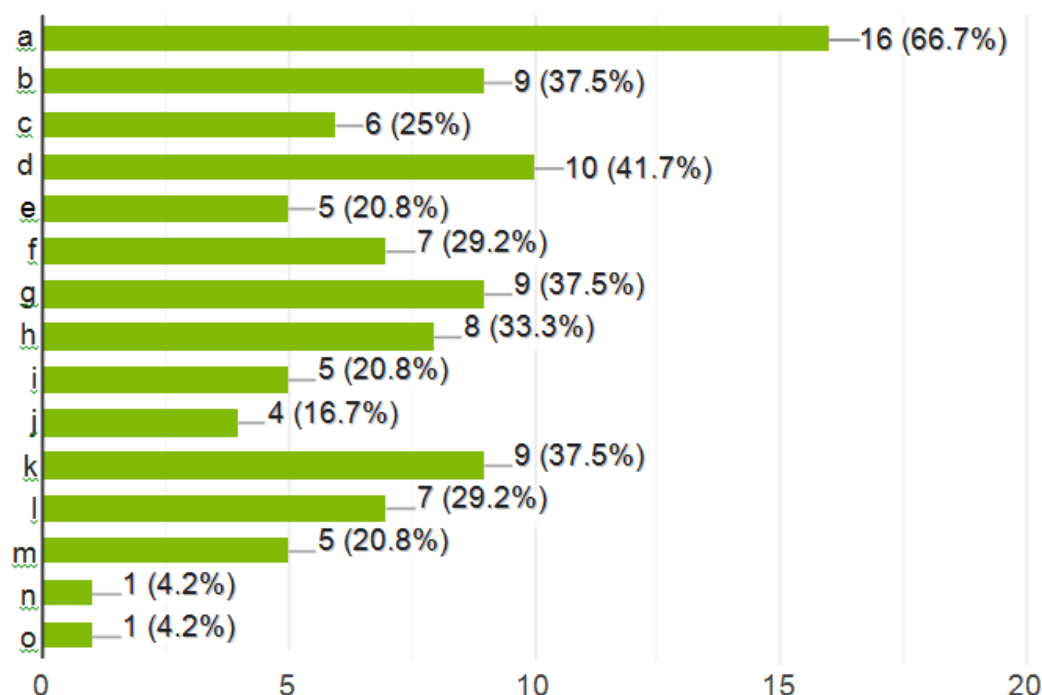

Figura 20. Abilitati personale necesare pentru o implementare cu succes a economia circulară în zonele rurale - Întreprinderi

Legendă

a Coordonarea unei echipe interdisciplinare, cu diferiți profesioniști și experiență diferită în domeniul economiei circulare	h Adaptarea la schimbările intervenite în activitățile afacerii
b Integrarea într-o echipă cu competențe diferite în aria economia circulară	i Auto-motivarea în îndeplinirea sarcinilor
c Abilități de îndrumare / coaching pentru nou-veniți în echipa de economie circulară	j Abilitatea de a lucra sub presiune și managementul timpului
d Organizarea activităților și atribuirea sarcinilor	k Abilitatea de a lua decizii rapide și eficiente
e Abilități de negociere și soluționare a conflictelor pentru a trata cu partenerii și părțile interesate	l Flexibilitate în acceptarea și soluționarea noilor sarcini care decurg din punerea în aplicare a economiei circulare
f Abilitati de comunicare- pentru a putea adapta discursul la public	m Competențe digitale
g Abilități de observare și curiozitatea de a căuta soluții inovatoare	n Altele _____
	o Nici un răspuns

Conducerea unui grup de oameni, propunerea unui nou model de afaceri bazat pe principiile economiei circulare, necesită anumite calități personale. Pentru a instrui și studenții din acest punct de vedere, companiile au fost întrebat ce calități apreciază la angajații lor.

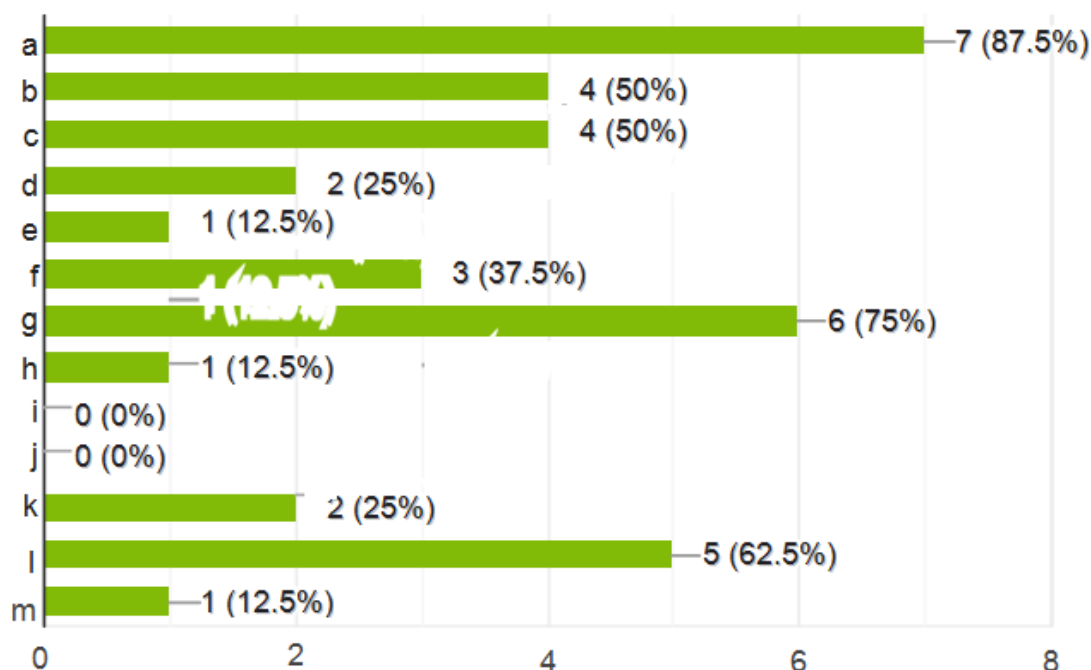

Figura 21. Abilitati personale necesare pentru o implementare cu succes a economia circulară în zonele rurale-Organizații

Legendă: la fel ca mai sus

Companiile consideră ca fiind cea mai mare provocare "Coordonarea unei echipe interdisciplinare, cu diferiți profesioniști și experiență diferită în domeniul economiei circulare", așa că își doresc ca o persoană cu astfel de abilități să facă parte din echipa lor. Pe poziția a doua se află capacitatea "*de a organiza activități și de a atribui sarcini*" urmată de "Integrarea într-o echipă cu competențe diferite în aria economia circulară", "Abilități de observare și curiozitatea de a căuta soluții inovatoare", "Abilitatea de a lua decizii rapide și eficiente". Abilitățile cerute de companii sunt foarte strâns legate de un management eficient, cu capacitatea de a conduce și organiza o echipă.

Prima opțiune a organizațiilor cu privire la abilitățile personale necesare pentru o implementare cu succes a economia circulară în zonele rurale este aceeași cu aleasa de companii "Coordonarea unei echipe interdisciplinare, cu diferiți profesioniști și experiență diferită în domeniul economiei circulare". Cea de-a doua este "*Abilități de observare și curiozitate de a căuta soluții inovatoare*" și apoi "*Flexibilitate în acceptarea și rezolvarea noilor sarcini care decurg din implementarea economiei circulare*". Organizațiile, pe lângă abilitățile de management, au cerut mai multă flexibilitate și curiozitate, capacitatea de a fi un mentor pentru noii veniți ca membri ai echipei.